Planer og meldinger
2014/1 •

Statistics Norway

Statistisk sentralbyrå

Statistisk sentralbyrå

Strategi 2014–2017

Statistisk sentralbyrå (SSB) har hovedansvaret for å utarbeide og spre offisiell statistikk om det norske samfunnet, og kjerneoppgavene er beskrevet i statistikkloven. SSB skal kartlegge og prioritere behov for offisiell statistikk, ha ansvar for å samordne offisiell statistikk som blir utarbeidet av forvaltningsorganer, og ha hovedansvaret for internasjonalt statistisk samarbeid. SSB skal også utvikle statistiske metoder og utnytte statistikken til analyse og forskning. SSB er et av få statistikkbyråer internasjonalt som har en egen forskningsavdeling, og forskningsavdelingen skal gi økt kunnskap om utviklingen av samfunnet med utgangspunkt i SSBs statistikk. SSB skal også legge til rette for utlevering av statistikk til forskning og offentlig planlegging.

Det meste av SSBs statistikk utarbeides med utgangspunkt i rådata fra to hovedkilder: administrative registre og spørreundersøkelser. Stadig mer informasjon hentes direkte fra datasystemene til næringsliv og kommuner.

I tillegg til statistikklovens bestemmelser er SSB underlagt personopplysningsloven og Datatilsynets kontroll når det gjelder forsvarlig behandling av personopplysninger. Enkeltpersoner og virksomheter skal kunne stole på at opplysningene de gir til SSB, ikke kommer på avveie eller blir brukt til annet enn det som er avtalt på forhånd, eller følger av lov.

Ifølge statistikkloven er SSB faglig sett en uavhengig institusjon. SSB er samtidig underlagt de overordnede retningslinjene og de økonomiske rammene som regjering og storting til enhver tid setter for virksomheten. SSB har to finansieringskilder. Om lag to tredeler av virksomheten finansieres ved en grunnbevilgning over statsbudsjettet, mens en tredel dekkes gjennom inntekter fra brukerfinansierte oppdrag. Oppdragsgiverne er i hovedsak offentlige organer.

Som følge av EØS-avtalen er Norge med i Det europeiske statistiske systemet (ESS) som er partnerskap mellom EUs statistikkmyndighet, Eurostat, de nasjonale statistikkbyråene i EU og i EFTA-landene.

Forord

SSBs strategi 2014-2017 setter rammer og mål for virksomheten de nærmeste årene. Brukerne stiller stadig høyere krav til omfang, kvalitet og tilgjengelighet i statistikkene, og statistikkene må tilpasses endringer i brukerbehovene.

Strategien skal bidra til endringer i hvordan virksomheten drives, som sikrer at vi kan utføre vårt samfunnsoppdrag på en god måte innenfor de til enhver tid gjeldende økonomiske rammer. Endringene vil blant annet innebære strengere prioriteringer og større konsentrasjon om kjerneoppgavene, og mer kostnadseffektiv produksjon og organisering. Dette krever løsningsorienterte, motiverte og kompetente medarbeidere og ledere.

Strategien skal utdypes i delstrategier og virksomhetsplaner for å sikre SSBs posisjon som samfunnets fremste faktaleverandør. Vi skal levere statistikk som gir et mest mulig korrekt og dekkende bilde av det norske samfunnet. SSB skal også gi samfunnet merverdi av statistikken gjennom forskning og analyse av høy kvalitet.

Oslo, 26. februar 2014

Morten Reymert
Styreleder

Hans Henrik Scheel
Administrerende direktør

Statistikk og analyser til nytte for samfunnet

Et uavhengig faktagrunnlag

SSB har hovedansvaret for å dekke behovet for statistikk om det norske samfunnet. Offisiell statistikk er nasjonens felles faktagrunnlag og viktig for et levende demokrati. Den er avgjørende for god planlegging, evaluering, debatt og forskning. Offisiell statistikk er et felles gode som alle skal ha lik tilgang til.

Rammer

Statistikkloven setter de formelle rammene for all norsk offisiell statistikk og gir SSB ansvaret for det faglige innholdet i egne statistikker og analyser. SSB bestemmer selv hva som skal publiseres, og når og hvordan dette skal skje. Den faglige uavhengigheten følger av statistikkloven og er nødvendig for å sikre samfunnets tillit til offisiell statistikk.

Samfunnets behov er av sentral betydning for innholdet i statistikken. Samtidig styres statistikkproduksjonen i økende grad av rettsakter som følger av samarbeidet i EU gjennom EØS-avtalen.

Norge er forpliktet til å følge de europeiske retningslinjene for statistikk (Code of Practice) som fastsetter prinsipper for hvordan statistikken skal utarbeides og formidles.

Den teknologiske utviklingen gir både muligheter og utfordringer. For å sikre effektive produksjonsprosesser og god formidling av statistikk er det nødvendig med utvikling av gode IT-verktøy og tilgang til rett kompetanse.

Våre hovedmål

1. SSB skal være samfunnets fremste faktaleverandør
2. Statistikken skal møte brukernes behov
3. Relevant forskning og analyse skal gi statistikken merverdi
4. SSB skal delta i internasjonalt samarbeid om bedre statistikk
5. SSB skal ha god tilgang til datakilder
6. SSB skal være en effektiv og kunnskapsbasert organisasjon

Viktige rammebetingelser

- statistikkloven med forskrifter
- forpliktelser i henhold til EØS-avtalen og andre internasjonale forpliktelser
- nasjonale og internasjonale kvalitetskrav
- Stortingets bevilgningsvedtak og tildelingsbrev fra Finansdepartementet

Viktige utviklingstrekk

- økende globalisering med økonomisk virksomhet over landegrensene og demografiske endringer
- økende etterspørsel etter ny statistikk om nye områder
- ny teknologi for datainnsamling og formidling av statistikk
- nye datakilder
- endrede holdninger til personvern
- økende konkurranse fra nye aktører på statistikkmarkedet

1. SSB skal være samfunnets fremste faktaleverandør

Konsentrasjon om kjerneoppgavene

SSB har hovedansvar for å utarbeide og spre norsk offisiell statistikk, samt effektiv produksjon av slik statistikk. SSB må klarere definere og prioritere disse kjerneoppgavene. Hele vår virksomhet blir vurdert ut fra hvordan kjerneoppgavene løses.

Markedsoppdragene, det vil si statistikk og forskning finansiert av eksterne oppdragsgivere, skal underlegges samme krav til kvalitet som øvrig produksjon og skal passe sammen med øvrig statistikk og forskning. Vi vil begrense omfanget av oppdrag som ikke støtter egen statistikkproduksjon.

Tydelig og relevant

SSB skal sørge for uavhengig og upartisk informasjon av høy kvalitet. Våre statistikker og analyser skal være viktige for offentlig og privat planlegging, debatt og forskning, og må derfor speile hovedtrekkene i samfunnsutviklingen.

All vår statistikk, forskning og informasjonsdeling skal ha dette som grunnlag.

Faglig uavhengig, balansert og åpen

Faglig uavhengighet fra myndigheter og interessegrupper gir tillit og autoritet til offisiell statistikk. SSB skal ikke fremme politiske formål.

Statistikk, analyser og forskning skal formidles balansert, korrekt og dekkende. Dette krever god intern koordinering og åpenhet om metoder, beslutninger og resultater.

Koordinering og kvalitetssikring

SSB har ansvar for å samordne offisiell statistikk i Norge og dermed avklare arbeidsdelingen mellom SSB og andre produsenter av offisiell statistikk. Kravene til kvalitet bør gjelde for all offisiell statistikk. Innholdet i begrepet offisiell statistikk skal derfor avklares.

I arbeidet med å koordinere og ivareta kvalitetskrav er Statistikkrådet, som er et rådgivende organ for statistikkprodusenter i Norge, en viktig arena.

Et fremragende omdømme

Bærebjelken i SSBs omdømme er at statistikken har høy kvalitet. De som gir opplysninger for statistikkformål, skal være trygge på at taushetsplikten holdes, og at enkeltopplysninger ikke kommer på avveie.

Et godt omdømme vil sikre bedre kvalitet på dataleveranser og oppslutning om våre spørreundersøkelser, og er dermed en forutsetning for å utføre samfunnsoppdraget.

Vi skal:

- definere og konsentrere vår virksomhet om kjerneoppgavene
- utføre markedsoppdrag som er til allmenn nytte og støtter opp om kjerneoppgavene
- kommunisere slik at det understøtter SSBs troverdighet
- benytte nye kommunikasjonsplattformer og øke andelen digitale publiseringer
- formidle internasjonal sammenlignbar statistikk
- avklare innholdet i begrepet offisiell statistikk
- avklare og tydeliggjøre arbeidsdelingen mellom SSB og andre statistikkprodusenter
- videreutvikle statistikk om offentlig sektor, men avgrense mot detaljert styringsinformasjon

2. Statistikken skal møte brukernes behov

En statistikkportefølje tilpasset brukerbehovene

Statistikk skal gi informasjon om samfunnet, dets sammenhenger og utviklingstrekk. Enkeltstående funn blir mer interessante når de blir satt inn i en sammenheng.

Brukerbehovene endres i takt med samfunnsutviklingen, og SSB må produsere den statistikken som er mest nyttig. Dette krever at vi undersøker, analyserer og prioriterer hvilke områder vi skal satse på.

SSB skal utvikle ny statistikk som belyser nye sammenhenger og problemstillinger, oppdatere eksisterende statistikkområder, men også redusere omfanget av statistikk som er mindre viktig. SSB skal veilede brukerne i hvordan statistikken kan forstås og tolkes.

Høy kvalitet i statistikken

Statistikken skal være relevant, nøyaktig, pålitelig, aktuell, punktlig, sammenhengende, sammenlignbar, tilgjengelig og klar.

De europeiske retningslinjene for statistikk, Code of Practice, er utgangspunktet for kvalitetsarbeidet i SSB. Retningslinjene stiller kvalitetskrav til institusjoner, prosesser og til statistikkproduktene.

Helhet og sammenheng

SSBs oppgave som samordner av offisiell statistikk, gir et særlig ansvar for å sikre at det er god sammenheng i denne.

Vi skal:

- analysere brukerbehov gjennom brukerundersøkelser og rådgivende utvalg
- stimulere til løpende fornying av statistikkporteføljen
- synliggjøre kvaliteten i den enkelte statistikk
- sikre god tilgang til data og statistikk for våre brukere
- tilpasse kommunikasjonen til prioriterte og definerte brukergrupper og videreutvikle ssb.no som hovedkanalen for formidling
- avklare hvordan globalisering vil påvirke og endre SSBs datafangst og produksjon
- benytte de beste statistiske metoder for å sikre effektivitet og kvalitet
- sikre konsistente begreper og klassifiseringer hos SSB og andre statistikkprodusenter

3. Relevant forskning og analyse skal gi statistikken merverdi

Brukerrelevante analyser på flere områder

SSBs analyser av statistikken skal tilføre ny kunnskap og bedre forståelsen av statistikken i samfunnet. Våre egne analyser skal bidra til å forbedre statistikken. Vi vil bygge ut analysemiljøene og gjennomføre analyser på flere etterspurte områder.

Forskning som bidrar til bedre statistikk

SSBs forskning skal gi økt kunnskap om utviklingen av samfunnet og bidra til bedre kvalitet på statistikken. Forskningen skal ha høy kvalitet, være langsiktig og konsentrert om utvalgte områder og bidra til ny kunnskap om det norske samfunnet.

Et systematisk samarbeid mellom statistikk og forskning skal gi gevinster for statistikkarbeidet.

Brukerrelevant og forskningsbasert modellportefølje

SSB vil prioritere vedlikehold og utvikling av økonomiske og demografiske modeller som kan benyttes i samfunnsplanleggingen, blant annet av Stortinget og departementene.

Verdien av modellene ligger i at de samlet gir en bred og detaljert beskrivelse av norsk økonomi og befolkning, bidrar til økt forståelse av sentrale sammenhenger, og at de kan brukes til framskrivninger og analyse av endringer i den økonomiske politikken.

Modellene skal være forskningsbaserte, og SSB vil styrke den makroøkonomiske forskningen som et ledd i å forbedre modell- og analyseverktøyene.

Effektivt utlån av mikrodata til ekstern forskning og analyse

SSBs data brukes i utstrakt grad av forskningsmiljøer utenfor SSB. SSB skal derfor ha effektive systemer for publisering av statistikk og utlån av mikrodata, slik at kostnader og leveringstid holdes nede.

Vi skal:

- identifisere områder hvor utvidede analyser gir økt innsikt, øke bredden i analysene og koble statistikker
- definere og sammenstille sammenhenger i statistikkene, nasjonalt og internasjonalt
- kvalitetssikre forskning gjennom vitenskapelig publisering
- forske med utgangspunkt i SSBs data
- utvikle egne økonomiske modeller som dekker viktige samfunnsområder, særlig innenfor offentlig økonomi
- styrke makroøkonomisk forskning

4. SSB skal delta i internasjonalt samarbeid om bedre statistikk

Aktiv rolle internasjonalt

Globalisering og økende europeisk integrasjon er drivkrefter for å få mer sammenlignbar statistikk på tvers av landegrensene. Norge skal utvikle, produsere og rapportere statistikk i tråd med internasjonale retningslinjer, standarder og klassifikasjoner.

Det omfattende og krevende internasjonale samarbeidet på statistikkområdet har bidratt til å heve kvaliteten på, og bruken av, norsk statistikk. Internasjonal sammenlignbarhet gir nasjonal statistikk en betydelig merverdi.

SSB er aktiv i internasjonale fora. Gjennom nettverksbygging, gode statistikere og et solid faglig fundament påvirker vi utviklingen av internasjonal statistikk på en rekke områder.

SSB skal påvirke omfang og innhold i retningslinjer og krav, slik at disse i størst mulig grad er tilpasset norske forhold. Vi vil fortsette å være en pådriver internasjonalt og produsere internasjonal sammenlignbar statistikk av høy kvalitet.

Utviklingssamarbeidet skal bygge kompetanse og kapasitet på offisiell statistikk i samarbeidslandene

SSBs utviklingssamarbeid skal være i tråd med norsk utviklingspolitikk. Gjennom brede og langsiktige institusjonssamarbeid skal SSB bidra i oppbygging av bærekraftige, nasjonale statistikksystemer i utviklingsland og overgangsland.

Innsatsen skal konsentreres om utvalgte land der vi mener forholdene ligger godt til rette for å utvikle statistikksystemene.

SSB skal stille krav til samarbeidslandene for å sikre eierskap og forpliktelse, slik at offisiell statistikk blir en integrert del av beslutningsgrunnlaget og politikkutformingen også i disse landene.

Vi skal:

- samarbeide med og lære av andre statistikkbyråer
- bidra i utviklingen av internasjonal statistikk
- påvirke og iverksette internasjonale krav til statistikken
- delta i utviklingssamarbeidet i tråd med norsk bistandspolitikk
- etablere forpliktende og langsiktig institusjonssamarbeid for utvikling av nasjonale statistikksystemer i utviklingsland
- øke nytten av utviklingssamarbeidet i samarbeidslandene innenfor dagens rammer
- definere suksesskriterier og ha systematisk oppfølging av bistandsprosjekter

5. SSB skal ha god tilgang til datakilder

God tilgang til datakilder og registre av høy kvalitet

SSB er avhengig av datakilder av høy kvalitet for at statistikken skal ha den kvaliteten samfunnet etterspør. SSB vil videreutvikle samarbeidet med eiere av administrative registre.

Daglige aktiviteter etterlater store mengder digitale spor som med riktige metoder og verktøy kan benyttes til å lage god statistikk. Å utnytte nye datakilder er nybrottsarbeid SSB skal være en del av.

God oppslutning om spørreundersøkelser

Spørreundersøkelser er fremdeles en viktig datakilde, men de siste årene har det vært en synkende oppslutning om disse. Lavere svarprosenter gir mer usikker statistikk. SSB skal derfor arbeide for å øke oppslutningen om sine spørreundersøkelser. I tillegg vil vi utnytte supplerende teknologi og metoder.

SSB må også vurdere utvidet oppgaveplikt og ulike former for belønning til dem som deltar.

Tilpasset oppgavebyrde

Norsk offisiell statistikk er i stor grad basert på data fra offentlige etaters registre. SSB arbeider for økt elektronisk samhandling for at oppgavebyrden skal være så lav som mulig. Dette gjøres både ved samarbeid mellom etatene om felles innrapportering og enklere gjenbruk av data.

Forenklinger, en jevn fordeling av oppgavebyrden og andre motiverende tiltak skal sikre best mulig kvalitet på dataene.

Personvern

Befolkningen har stor tillit til SSB og til statistikkene og analysene vi produserer. Tillit er nødvendig for å sikre dataleveranser og for at statistikken blir brukt. Opplysninger som samles inn for statistikkformål, blir behandlet etter strenge regler for taushetsplikt.

Vi skal:

- benytte nye metoder for datainnsamling
- utnytte nye datakilder og digitale spor
- videreutvikle samarbeidet med eiere av administrative registre
- sette mål for svarprosent før en undersøkelse foretas
- forbedre kommunikasjonen med dem som svarer på SSBs undersøkelser
- vurdere ulike belønninger for å sikre svar på våre undersøkelser
- vurdere utvidet oppgaveplikt for å sikre svar på våre undersøkelser
- begrense og sikre en jevn fordeling av oppgavebyrden
- samarbeide om tilgang til internasjonale registre
- sikre forsvarlig behandling av data

6. SSB skal være en effektiv og kunnskapsbasert organisasjon

Dyktige og endringsorienterte medarbeidere

SSB er en kunnskapsorganisasjon og avhengig av at kompetansen hos medarbeiderne kan endres i tråd med endringer i statistikkprodukter, teknologi og organisasjon. SSB skal tiltrekke seg løsningsorienterte, motiverte og kompetente medarbeidere som skal møte faglige utfordringer, god ledelse og hyggelige kollegaer. Alle medarbeidere skal ha anledning til faglig og personlig utvikling, men forventes også selv å bidra til videreutvikling av fag og organisasjon.

Fremtidsrettet og tydelig ledelse

Ledelsen i SSB skal være strategisk, målrettet og endringsorientert for å fange opp nye behov for statistikk og analyse. En leder i SSB skal følge opp strategien, arbeide for nyskapning og forbedring, ta ansvar for helheten, bygge kompetanse og se hver enkelt medarbeider. Dette krever ledere som inviterer til samarbeid, setter konkrete mål og har gjennomføringsevne.

Et godt arbeidsmiljø

Et godt arbeidsmiljø er viktig for at SSB når sine mål. I SSB skal alle ta ansvar for sin egen og SSBs utvikling, og bidra til å skape et godt arbeidsmiljø. Et viktig bidrag er å se og anerkjenne den enkeltes rolle i helheten. SSB skal verdsette medarbeidere som deler kompetanse med andre og bidrar til felles resultater.

Fleksibel organisasjon

SSB vil løpende vurdere om organiseringen er hensiktsmessig for å løse eksisterende og nye oppgaver. Ansvar og fullmakter skal følge organisering i linjen. Samtidig skal det legges stor vekt på samarbeid på tvers av seksjoner og avdelinger, blant annet gjennom formaliserte prosjekter. Hensynet til fleksibilitet og konsentrasjon om kjerneoppgaver tilsier at SSB kjøper en del tjenester og spesialisert kompetanse eksternt.

Standardiserte og effektive prosesser

En mer effektiv drift vil føre til at flere statistikkbehov kan dekkes innenfor tilgjengelige ressurser. SSB skal ha standardiserte arbeidsprosesser for å redusere sårbarhet og legge til rette for effektivisering gjennom kontinuerlig forbedring. En forutsetning for dette er gode IT- verktøy og rett IT- kompetanse. Utvikling av gode, robuste og standardiserte produksjonsprosesser vil derfor kreve en større satsing på IT.

God orden på data

SSBs data er verdifulle for samfunnet og skal derfor bevares og dokumenteres med tanke på gjenbruk. God struktur på dataene er en forutsetning for effektiv datafangst og for effektiv produksjon og formidling av statistikk og analyser.

Vi skal:

- ha oversikt over medarbeidernes kompetanse og øke mobiliteten blant medarbeidere og ledere
- gjennomføre regelmessig evaluering og utvikling av ledere
- bygge robuste kompetansemiljøer gjennom utvikling av med arbeidere og målrettet rekruttering
- bruke Lean-metodikk som grunnlag for effektivisering og kontinuerlig forbedring
- planlegge og styre prosjekter effektivt
- utvikle systemer som gir god beskrivelse av SSBs data og legger til rette for gjenbruk
- utnytte ny teknologi
- utvikle gode verktøy som støtter alle deler av arbeidsprosessene
- utvikle nye styringsindikatorer som sikrer at vi når de strategiske målene

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

© Statistisk sentralbyrå, 2014